

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 96.

JOLIET, ILLINOIS, 29. OKTOBRA 1915

LETNIK XXIV

Pot skozi Bolgarijo odprta Avstro-Nemcem.

Avtro-nemška armada, ki prekoračila Donavo pri Oršavi, se zvezala z Bolgari blizu Prahova. Vsa severna Srbija v avstro-nemških rokah. Zaveznički upajo obdržati južno Srbijo, ali njihov up je majhen.

Ljuti boji okrog Rige in Dvinska. Na Francoskem boji za zakope.

London, 25. okt. — Nadaljnje prodiranje Avstro-Nemcev na severu, zavala Bolgarov v sosesčini Velesa in poraz bolgarskih čet po Francozih da je južno se bili glavni pojavi danes na srbskem bojišču.

Avtro-Nemci so prodrali v Srbiji ob fronti kakih osemdesetih milij, do trideset milij južno od Donave in Save, in se razprostrial čez železnicu Belgrad-Carigrad in reko Moravo. Prekoračili so tudi mejo pri Oršavi in zasedli Teklo po ljutemu boju.

Bolgari zapustili Veles.

Poročilo iz Rima pravi, da poroča brzozjevačka iz Aten novico, da so Srbi izgnali Bolgare iz Velesa.

Južno od Strunnice so Francozi napadli tri divizije (36,000 mož) bolgarske armade in v strašni bitki porazili vpadnike.

Bolgari so bili pognani nazaj do Strunnice in poroča se, da jih prodriajo Francozi poskušajo odstraniti od železnice Niš-Solun.

Avtro-Nemci prodriajo dalje.

London, 26. okt. — Srbske čete, ki tako hrabro branile mali severozahodni vogel svoje dežele, se morajo pod vedno močnejšim pritiskom svojih sovražnikov počasi umikati in jim bo komaj mogoče prepričati, da se tam v bližnjih dneh združijo čete nemških zaveznikov in Bolgarov. Celo v zboru lordov je moral nočoj markez of Lawnsdowne v svoje obžalovanje izraziti to bojazem z besedami, da se Srbi ne bodo mogli več dolgo upirati.

V resnici imajo sovražniki Srbije, dasravno pod težkimi žrtvami, zabeležiti na vseh točkah napadne fronte novih uspehov. Za vsako miljo, ki jo prekoračijo, morajo plačati Srbi kravave davek.

Samo na jugu je menda prodiranje Bolgarov zaustavljeno. Rečeno je, da so tam Francozi in Srbi izdelali zakope, v katerih pričakujejo pomočnih čet, s katerimi pozneje zoper izženejo vpadnika iz Macedonije.

Nemško vojno naznanilo.

Berlin, 26. okt. — Veliki glavni stan

KING AND QUEEN OF BULGARIA --- BULGARIAN INFANTRY
Photos by American Press Association.

Bolgarski kralj Ferdinand in kraljica ter bolgarska pehota.

NEMŠKI VOHUN FAY.

Zarota v razdevanje ladji s strelivom odkrita.

še, ravno južno od Skoplja, kjer se vrši velika bitka.

Tu mislijo, da će se Srbi posreči zadržati Bolgare na jugu do prihoda anglo-francoskih čet, se potem utegne Bolgarijo pripraviti ob Macedonijo, po kateri je poletna. Toda zaveznički bodo morali tudi poskusiti, da zapro Nemcem pot v Turčijo, in njihov veliki napad se utegne odigrati drugie.

Z ruskega bojišča.

Dunaj, 25. okt. — Vojni urad je danes izdal sledete službeno naznanilo:

"Blizu Novo-Aleksinca smo zoper osvojili višine vzhodno od Lopasza, ki smo jih zapustili v petek. Blizu Czartoryska naši napadi napredujemo. Blizu Komarova smo odbili sovražnika. Ob zgornji Czari je avstrijska divizija v nemškimi pomočnimi četami ujela 1,600 mož."

Nemško uradno naznanilo.

Berlin, 25. okt. — Nemški vojni urad je danes izdal sledete naznanilo:

"Skupina maršala von Hindenburga: Južno od Kekhava, jugovzhodno od Rige, je bil ruski napad odbit. Ruski protinapadi proti postojankam, ki smo jih osvojili dne 23. okt. severozapadno od Dvinska, so se izjavili. Stevilo ujetnikov je sedaj naraslo na 22 častnikov in 3,705 mož. Uplenili smo dvajset strojnih pušk in en minomet."

"Majhni nemški oddelki, ki so prodri severno od Iluksta čez reko istega imena, so se umeknili na zapadni breg pred napadom po močnejših oddelkih."

"Severno od Dresavskega jezera so bili ruski napadi proti našim postojankam blizu Gatenške mejne doline brezuspešni."

"Skupina bavarskega princa Leopolda: Položaj je neizpremenjen."

"Skupina generala von Linsingena: Zapadno od Komarova so avstrijske velevlasti imata sedaj odprt pot skozi severovzhodno Srbijo in Bolgarijo do Egejskega morja in Carigrada."

Tako jima je zdaj mogoče, posiljati topov in streliva po reki in železnicami svojima zaveznicama, Bolgariji in Turčiji, ki bosta s tem zelo ojačeni.

Prodiranje Avstro-Nemcev v severnih delih Srbije se nadaljuje, dočim se Bolgarija zelo trudi, da zasede še več odsekov železnice Belgrad-Solun.

Avtro-Nemci in Bolgari združeni.

London, 27. okt. — Nemška armada, ki je prekoračila Donavo pri Oršavi, se je sklenila z Bolgari, ki so navalili na Srbijo blizu Prahova, in osrednji velevlasti imata sedaj odprt pot skozi severovzhodno Srbijo in Bolgarijo do Egejskega morja in Carigrada.

Tako jima je zdaj mogoče, posiljati topov in streliva po reki in železnicami svojima zaveznicama, Bolgariji in Turčiji, ki bosta s tem zelo ojačeni.

Prodiranje Avstro-Nemcev v severnih delih Srbije se nadaljuje, dočim se Bolgarija zelo trudi, da zasede še več odsekov železnice Belgrad-Solun.

Severna Srbija izgubljena.

Kolikor se tiče severa, je Srbija prejgone izgubljena, a na jugu se po Angležih in Francozih ojačeni Srbi trudijo na vso moč, da potisnejo Bolgare nazaj.

Po francoski zmagi pri Krivolaku se je Srbovi posrečilo, zoper osvojiti Veliki glavni stan

NEMŠKI VOHUN FAY.

Zarota v razdevanje ladji s strelivom odkrita.

New York, 25. okt. — Podrobnosti namišljene zarote, ki je merila na to, na vse mogoče načine ovrlati trgovino z orožjem in strelivom med zaveznički in Združenimi Državami ter s pelekanskimi stroji razdevati muncijskih ladji, so bile danes odkrite po izpovedi namišljene nemške častnike Roberta Fay. Razun Faya se nahajajo v zaporu trije drugi osumnjenci, med njimi Paul Daecher, ki je baje pohajal vsečišči v Koelnu, in dr. Herbert Kienzle, 28 let star, poslovodja neke tvrdke za ure.

Fay je baje izpovedal, da "je prišel v Združene Države vsled dogovora z uradniki nemške tajne službe". Protiv arterancem podana otožba se glasila na prestopek zavezničkega zakona. Razprave se prično dne 4. novembra.

Pred zavezno veleporoto.

New York, 27. okt. — Zavezna veleporota bude razpravljala slučaje petrier arterancem, otožbeni zarote v razdevanje prekatlantskih ladji, obloženih z vojnim strelivom za zavezničke, prihodnji mesec. Tako je naznani danes Z. D. pravnik Marshall potem, ko se je posvetoval z W. F. Flynnom, načelnikom tajne službe, in tajnimi redarji, ki so arterirali osumnjeno petorico.

je odvisno od tega, kako se položaj izpremeni med sedanji bojevanjem."

"Novoe Vremja" ceni nemške izgube pred Dvinskem na 50,000 mož. List pravi, da je sedaj pred mestom \$80,000 Nemcev, oprenjenih z ogromnimi težkimi topovi.

Boji okrog Rige in Dvinska.

London, 26. okt. — Ob vzhodni fronti se nadaljujejo ljuti boji. V okrožju Rige in Dvinska se nemški maršal von Hindenburg vkljub ponovnim porazom med zadnjimi stiri desetimi dnevi pred russkimi utrdbami ob reki Dvini zoper odločno trudi, doseči svoj cilj. Današnja poročila pravijo, da je prodrl dalje, zlasti blizu Iluksta.

Ob ostalih linijah skozi pokrajine Viljino, Grodno in Volhinijsko ter v Galiciji so bili boji na mnogih točkah z uspešno napredovanjem na eni in potem na drugi strani.

Boji za zakope.

London, 26. okt. — Ob zapadni fronti po vojni obsegene Evrope priznavajo Nemcev, da so Francozi začasno obdrževali postojanke severno od Le Mesnila, a pravijo, da so bili izgnani in obdržajo sedaj samo mal zakop.

Francozi pa še trdijo, da so bili vsi nemški protinapadi odbiti. Ob flanderski fronti so veliki nemški topovi bombardirali Belgijke, a pehotnih bojev ni bilo.

Brezuspešni napadi ob Soči.

"V Soškem okrožju ni mogel sovražnik več posameznih napadov, ali vsi so se izjavili pod našim streljanjem. Protiv fronti ob Mrzlem vrhu, vstevši mostni branik pri Tolminu, se Italijani še obupno trudijo, zlasti proti višini zapadno od Sv. Lucije, ki jo ne prestanto naskakujejo. Tu so njihove alpske čete predrele mal del naše fronte. Odločen protinapad s posebnimi topi je izgnal sovražnika v kratkem času.

Boljši napadi ob Soči.

"V Soškem okrožju ni mogel sovražnik nikjer predeti naših postojank. Pred mostnim branikom pri Gorici se je izjavil več poskusov, naskokov goro Sabotin. Po močni topniški prizori so včeraj precejšnji laški oddelki naskakovali to obvladujočo

Na tisoče Lahov spet padlo ob Soči.

Tritoč Italijanov obležalo samo pred eno avstrijsko postojanko pri Doberdōbu.

GORICE NISO VZELI LAHI.

Dunaj zanika italijanske pridobitve v veliki ofenzivi.

Dunaj, 25. okt. — Uradno naznanilo avstrijskega vojnega glavnega stava o obupnih naporih Italijanov, predreti avstrijsko fronto. Naznanilo se glas:

"Velika bitka ob Soči se nadaljuje. Včerajšnji nenavadno srditi pehotni boji so obsegali tudi napade proti mostnemu braniku pri Gorici. Vsi sovražni napadi so se izjavili pred trdovratnim odporom naše pehote, ki je podpiralo mogočno topništvo. Sovražnik je utpel strašne izgube.

"Glavni napad italijanski so spremali napadi po močnih oddelkih proti tirolski fronti. Visoki planoti pri Vielgeruthu in Lafrannu sta bili obdržani vkljub skrajno silnemu topniškemu streljanju.

Laški napadi odbiti.

"Več italijanskih divizij napada domolitsko fronto. Tu so bili včeraj in predvčerjšnjimi podjeti po en napad proti Bambergu Huette in Colditanu iz Tresassija, dva napada proti Rivedu, jugozapadno od Schluderbacha, in stiri napadi proti naši liniji severno od vase Suef in Popenske doline, toda vsi so bili krvavo odbiti.

"Ob koroški fronti so bili samo topniški boji in praske.

"V Boški dolini je poskušal sovražnik več posameznih napadov, ali vsi so se izjavili pod našim streljanjem. Protiv fronti ob Mrzlem vrhu, vstevši mostni branik pri Tolminu, se Italijani še obupno trudijo, zlasti proti višini zapadno od Sv. Lucije, ki jo ne prestanto naskakujejo. Tu so njihove alpske čete predrele mal del naše fronte. Odločen protinapad s posebnimi topi je izgnal sovražnika v kratkem času.

V Tolminskem in Goriskem okrožju in ob liniji severno od Tolmina do Krna so bili podjeti izredno močni laški napadi, ali brez uspeha v vsakem slučaju.

Italijanski poskus, osvojiti goro Sabotin, so bili baje opuščeni v torek po izgubi 2,500 mož.

Trčila skup.

Cleveland, O., 26. okt. — Oddelek ognjegasev, ki je dirjal na neko pogorišče, ki je danes ob Central avenue zavolil proti cestnoželezniški kari. Osem ognjegasev je bilo ranjenih, eden smrtnovarno. Kapitan James Kilner, voznik, je bil vržen raz svoj sedež in pred kolesa cestnoželezniškega voza. Prebil si je črepino in umira. Vozova sta trčila skup, ko je voz z levestvami napravljen nenaden ovinek, da se izognе trčenju z nekim drugim vozom.

Naši napadi ob Soči.

"V Soškem okrožju ni mogel sovražnik nikjer predeti naših postojank. Pred mostnim branikom pri Gorici se je izjavil več poskusov, naskokov goro Sabotin. Po močni topniški prizori so včeraj precejšnji laški oddelki naskakovali to obvladujočo

gorško postojanko in Oslavijo. Naše čete so trdno obdržale vse postojanke.

"Ob meji Doberdobske planote v odseku med Majnico in goru Deisenbusi (?) besni bitka z neznanjano silnostjo.

"Razmere so bile mirnejše v južnem odseku. Ponovni sveči sovražni napadi so se popoloma izjavili. Italijani so se začasno ustavili v samo nekaterih naših skrajnih zakopih. Južno od Sv. Martina je naša pehota zoper osvojila postojanke v boju od mož do moža."

Zrakoplovci napadli Benetke.

Rim, 25. okt. — Benetke so bile dvakrat napadene sroči in enkrat danes po zrakoplovih, iz katerih so bile spuščane bombe, med njimi nekaj kazgalnih, kakor je bilo uradno naznanih v Rimu.

Zažigalna bomba je padla pred vojvodsko palačo na piazzetti sv. Marka,

a ni napravila škode, in druga bomba je zrušila nekaj kiparskih umotvorov v cerkvi Degli Scalzi in polvarici Tiepolo freske. Samo malo škodo so napravile druge spuščene bombe. Nične ni bil usmrčen. Tri osebe so bile ranjene.

Benetke zoper bombardirane.

Rim, 26. okt. — Trije avstrijski letalci so danes zoper bombardirali Benetke.

Amsterdam, 26. okt. — Italijanski zrakoplovci so v nedeljo spuščali bombe na Trst, usmrtili dva prebivavca in rabilu dvanajst drugih, tako naznaj

IZ STARE DOMOVINE.

KRAJSKO.

Padli vojaki. Kakor poroča vojni kurat Leopold Turšič, so pri 27. domobranskem polku med drugim tudi padli sledči: Adamič Matej, občina Kompolje; Batič Avgust, občina Osek-Vitovje, Gorisko; Bendel Avgust, Katschitz na Češkem; Benet Josip, občina Radče na Gorenjskem; Bergine Franc, Kobarič; Bertozi Luigi, Villa Vincentina, Goriško; Bosco Angelo, Chiopris, Goriško; Collorig Anton, Dolence pri Gradiški; Fišek Adolf, Dunaj; Gros Anton, Leskovec pri Litiji; Hafner Miha, Stražišče pri Krški; Hubar Ivan, Sv. Križ pri Kostanjevici; Humar Ciril, Osek-Vitovje na Goriškem; Jenko Iv., Mayčice pri Krški; Jeras Alojzij, Smlednik; Job Josip, Cervinjan; Keržič Franc, Zagorje ob Savi; Knafelc Anton, Birska vas pri Novem mestu; Komač Miha, Soča pri Tolminu; Kovacič Ivan, Sv. Lucija pri Tolminu; Kožeki Franc, Polhov Gradec; Kralj Alojzij, Polšnik pri Litiji; Kuhan Josip, Kostanjevica; Kuntarčič Josip, Sv. Križ pri Kostanjevici; Luznar Miha, Cerknje pri Krški; Murn Josip, Ajdovec na Dolenjskem; Pajnter Urban, Grahovo pri Tolminu; Pavlič Anton, Jesenice na Gorenjskem; Pergar Franc, Dol, Otrlica na Goriškem; Pivk Ivan, Oslica na Gorenjskem; Prudič Franc, Cerkevica; Rupar Anton, Zmuni pri Škofji Loki; Sivec Josip, Libušnje na Goriškem; Stres Miha, Kobarič; Strelj Ivan, Dobropolje; Tomšič Josip, Velike Lašče; Verlič Ivan, Ilovka pri Krški; Vodeničar Josip, Kostanjevica; Vozel Franc, Št. Lambert pri Litiji; Zadel Franc, Leskovec pri Litiji; Zevnik Valentin, Mayčice; Zupan Fr., Breznica; Zupančič Peter, Dritja pri Moravčah; Zibert Ivan, Bučka na Dolenjskem.

Fotografiranje neznanih umrlih vojakov. Te dni se razposlje prva izdaja, odsej perijodično izhajajočih tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu armade se nahajajočih civilnih oseb po enem izvedu na vsa c. k. okrajsna glavarstva in na mestni magistrat v Ljubljani na vpogled vsem interesiranim osebam.

Posredovalnica za goriške begeance v Novem mestu, podružnica ljubljanske posredovalnice, ki obsegajo območje Novo mesto, Šmihel-Stopiče, Prečno in St. Peter, ima namen podprtati pribnežnike iz vojnega ozemlja goriškega, ki so se naselili v namenjene občine, in tako nekoliko razbremeni ljubljansko posredovalnico.

Odlkovovanja pri mornarici. Cesarsko pohvalno priznanje se je izrazilo konvencionalno kapitanu Adolfu Potočniku in fregatnemu poročniku Dragutinu Babicu.

Vojaki so umrli. V raznih ljubljanskih bolnišnicah so umrli sledči vojaki: Jakob Ambrožič, pešec — Adam Nikolaj, pešec — Illes Szasz, ogrski črnovojnik — Fran Habersattler, pešec — Stanislav Grzyl, pešec — Ivan Brause, poddesetnik — Fran Kikel, vojaški kolesar — Jos. Graf, čedovida deželnih strelec — Ivan Wagner, pešec, 27 let — Jos. Schmidt, pešec — Hamil Pajč, pešec — Michael Baglela, pešec — Benedikt Podgoršnik, pešec, 33 let.

Imenovanja v armadi. Nadpoločnika v rezervi 31. lovskoga bataljonu Tomaž Beve je imenovan za stotnika v rezervi. — Za rezervne nadpoločnike so imenovani rezervni poročniki: dr. Ivan Likar pri 78. pešpolku, Josip Požar pri 79. pešpolku, M. Rebek pri 8. lovskem bataljonu, Krešimir Bobek pri bosensko-hercegovinskem lovskem bataljonu, Karol Križ pri 20. lovskem bataljonu, Teodor Drófunk pri 96. pešpolku, Oton Koser pri 97. pešpolku, Josip Ornik pri 3. pionirskem bataljonu, Milan Blažon pri 96. pešpolku, Teodor Mateljan pri 7. lovskem bataljonu, Ivan Vidmar pri 78. pešpolku, Josip Breznik pri 18. pešpolku, dr. Martin Malač pri 53. pešpolku, Edmund Beve pri 2. bosensko-hercegovinskem pešpolku, Dominik Lasić pri 17. pešpolku, Viktor Vašič pri 12. lovskem bataljonu, Anton Trifler pri 47. pešpolku, Ivan Žagar pri 17. pešpolku. — Za poročnike v rezervi so imenovani praporščaki in kadetje: Rajko Stojec pri 17. pešpolku, Bedano Kralj pri 7. pešpolku, Bezenko Kralj pri 7. pešpolku, Ivan Berce, Leopold Kunšek, Fran Loboječ, Josip Pleva, Viljem Lesnjak in Emil Ambrus pri 7. pešpolku, Oskar Mulej, Viktor Arnejc in Kornelij Dobrota pri 17. pešpolku, Klement Pavlovič in Matija Malešič pri 22. pešpolku, Anton Sartori, Aleksander Rizner in Vlastimir Kavčič pri 27. pešpolku, Fran Štoklasa pri 35. pešpolku, Avgust Peršen pri 47. pešpolku, Ivan pl. Kos pri 53. pešpolku, Karol Pivec pri 92. pešpolku, Edvard Lozej pri 4. bosensko-hercegovinskem pešpolku, Oton Beligor pri 4. pešpolku cesarskih in kraljevskih strelec, Josip Maček pri 7. lovskem bataljonu, Stanko Ambrož pri 10. lovskem bataljonu, Ivan Ječmenik.

ŠTAJARSKO

Časna primerna izprememba. Pod tem naslovom poročajo graški listi, da so na vojašnici v Schlandersu izpremenili napis. Doslej je bilo napisano: "Pešpolk št. 27, kralj Viktor Emanuel III. Italijanski." (To je pravški polk.) Sedaj so ta napis odstranili. Na njegovem mestu je z velikimi črkami zapisano: "Cesarja Franca Jožefa vojašnica."

Se ena ženska desetnik. Pred kratkim se je poročalo, da se je z vojaškim vlakom z Ogrsko pripeljala neka okoli 25 let star ženska v obliku desetnika. Bila je pravi desetnik, le lase je imela pod čepico. Desetnika so v Zidanem mostu ustavili, preobelekli v žensko oblike ter oddali v občinski zapor, odkoder so jo zopet poslali na Ogrsko. Pa zopet se je pripravljen in tak slučaj. Tudi drugo žensko-desetnika so prijeli, preobelekli v žensko oblike ter postali nazaj odkoder je prisla. Kakor prva, tako je tudi druga navedena rekla, da je spremvala svojega zaročenca in ker ni dru-

gača mogla z vojaškim vlakom, se je preobelekla v vojaško oblico.

Smrtna kosa. V Gradcu je umrla posnetnica Nežika Rifelj, vdova Gregorič, rojena Hutter, stara 75 let. — V Ptiju je umrl splošnoznan medicin Ludovik Kropp. — V Spodnji Polski je umrl nadučitelj Jožef Vodošek.

Padel je na bojnem polju črnovojnik Janez Persch, rojen 1893, s Štajerskega. (Kraj, od kjer je doma, se v uradnem poročilu ne naznana.) Služil je pri 17. pešpolku.

Padel je na severnem bojišču črnovojnik Ivan Kline iz Maribora. Ob izbruhu vojne je moral, kakor mnogi drugi mariborski Slovenci, veliko interpretati zaradi "veleizdaje" in "srbofilstva" pozneje je bil potren v vojake. Sedaj je konečno padel za to "izdan" domovino.

Imenovanje. Za višjega črnovojnega zdravnika za čas vojne je imenovan črnovojni asistenčni zdravnik dr. J. Demšar v Ljubljani.

Izpred izjemnega sodišča v Ljubljani: Mladi ropar. Lorenc Slemec leta 1899. v Gradcu rojen, pristojen v Cerknje, je dasi tako mlad že popolnoma pokvarjen, silovit in tujemu imetju nevaren fant. Že v času šolskega obiska se je izkazal kot nepoboljšljiv hudebnec posebne vrste in bil vključen svoji mladosti že trikrat sodnijo kaznovan. Ničuda, da ga imenujejo ljudje najhudobnejšega fanta cele fare. V Martinjakovi gostilni v Dvorjaku se je pred kratkim neko popoldne mudil Valentini Grošelj, posestnik iz Pšate, kjer se je nahajjal tudi obdolženec. Okoli 4. ure je zapustil Grošelj gostilno. Ko je bil že zunaj v vasi na potu ob polju, prisel je mahoma za njim Slemec ter ga ne da bi z njim kaj spregevoril, butnil z obema rokama s tako silo v prsa, da je padel. Na tleh ležecemu je poleknil na prsa, ter ga začel s pestmi biti po glavi rekoč: "Čakaj, bom jaz nož dobil." Ko je začel Grošelj klicati na pomoč, ka je obdolženec spustil, pri čemer je ta opazil, da drži obdolženec njegovo denarnico, v kateri je bilo le nekaj vinarjev. Grošelj je hitro zagrabil za na denarnici privezani ključek, nakar je Slemec z denarnico zbežal. Obdolženec le deloma priznava dejanje, taj pa z raznimi izgovori, da je nameraval Grošeljno oropati. Sodišče ga je krivim poznamo in ga odsodilo na 5 let težke ječe.

Nevaren uzmovič. Jožef Ultra, leta 1858 v Podgori rojen, pristojen v Dol, delavec brez stalnega bivališča, je delomrtev in tujemu imetju skrajno nevaren človek. Nič manj kakor 35-krat je bil sodno predkazovan, med tem, v kolikor se je dalo dognati, 14-krat zaradi tativne. Ultra je bil že leta 1903 pred ljubljanskim sodiščem zaradi tativne iz navade obojen na 5 let težke ječe. A to ga ni poboljšalo, kajti komaj da je zadobil prostost, se je zopet lotil tujega imeta, vsled cesar je bil leta 1909 pri takujenjem delnem sodišču na 13 mesecov težke ječe obsojen. Zadnjo kazeno zaradi krajje 16 tednov zapora je prestal pri okrajnem sodišču v Kranju dne 31. majnika t. l. A komaj nekaj tednov po prestani kazni lotil se je zopet tujega imeta, kajti na Selu pri Ihanu je delavcu Viktorju Gote vezel 10 K gotovine, in nekaj oblike, 4 prstane, nož, škarje in ruto v vrednosti 60 K. Tativena na škodo posestnikove žene Lucije Logar in sicer 200 K v gotovini in 5 K vredno uro na škodo Franceta Löggar se ni moglo dokazati. Za kazeno je prejel Ultra 6 let težke ječe.

Neutemeljena obdolžitev. Pred nekaj časom se je obdolžilo Marijo Strukelj, podomače Kančevico iz Drajelj, da je v Ljubljani na Frticu kradla branjevki Mariji Marijetič denar, kavo, jajca, mleko in drugo, ter se je to objavilo tudi v časopisu. Sodne obravnavne pa so dokazale, da je bila obdolžitev zoper Marijo Strukelj neutemeljena, ker je bila dne 3. septembra odte obdolžitve tativne popolnoma oproščena. Dekletu se je podtkala brez podlage tativna, ki je ona ni storila.

Som v Kolpi. Pred dnevi je vložil brodat Kočvar v Radovčih v komenskem reviru 38 kil težkega sompa. Pred leti so tam vjeli soma, ki je tehtal nad 50 kil.

ŠTAJARSKO

Časna primerna izprememba. Pod tem naslovom poročajo graški listi, da so na vojašnici v Schlandersu izpremenili napis. Doslej je bilo napisano: "Pešpolk št. 27, kralj Viktor Emanuel III. Italijanski." (To je pravški polk.) Sedaj so ta napis odstranili. Na njegovem mestu je z velikimi črkami zapisano: "Cesarja Franca Jožefa vojašnica."

Se ena ženska desetnik. Pred kratkim se je poročalo, da se je z vojaškim vlakom z Ogrsko pripeljala neka okoli 25 let star ženska v obliku desetnika. Bila je pravi desetnik, le lase je imela pod čepico. Desetnika so v Zidanem mostu ustavili, preobelekli v žensko oblike ter oddali v občinski zapor, odkoder so jo zopet poslali na Ogrsko. Pa zopet se je pripravljen in tak slučaj. Tudi drugo žensko-desetnika so prijeli, preobelekli v žensko oblike ter postali nazaj odkoder je prisla. Kakor prva, tako je tudi druga navedena rekla, da je spremvala svojega zaročenca in ker ni dru-

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. 1. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:

Za Združene države na leto.....\$2.00
Za Združene države za pol leta.....\$1.00
Za Evropo na leto.....\$3.00
Za Evropo za pol leta.....\$1.50
Za Evropo za četr leta.....\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembni bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznamo
POLEG NOVEGA TUDI STARI
NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziroma.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO. Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

CERKVENI KOLEDAR.

31. okt.	Nedelja	Volgang, škof.
1. nov.	Pondeljek	God vseh svetnik.
"	Torek	Vseh vernih duš.
"	Sreda	Hubert, škof.
"	Cetrtrek	Karol Borom. šk.
"	Petak	Zaharija, oče J. K.
"	Sobota	Lenart, opat.

POKOJNI MATERI.

Pozabil — misliš? Tebe? Ni v solnec tega dne. Dokler ne zabini sebe, kako bi zabil tebe — kot eno bila sva sreča.

Spomin se moj nikoli ni bolj spominjal te; z menoj si v moji boli, kot prej nikjer nikoli, ko ni še grob zagrinjal te.

Ti spis v gomili mirni, kjer ni solza, ne ran. Nad tabo dih cefirni pihila po grudi mirni, ko vsa je zembla bojna plan.

V teh dneh, ki marsikomu so vzeli kruh in krov, tvoj pokoj v temi domu — zavrnost marsikomu.

O, kaj jih piška brez domov.

Ti se si uro pravo odšla na grobni vrt. Sedaj jih v prst krvavo — ker niso uro pravo odšli — polaga kruta smrt.

In če se vi, pokojni, spominjate na nas, kdo v sužnosti brezbojni, v sovražni medsebojni grenimo kratek božji čas —

Kaj mislite o živih: Prokletstvo naš preprič? Ne! V prošnjih milostivih usmilite se živih; še nam ga izprosite — mir!

Silvin Sardenko.

CERKVENI GOVOR ZA TRIIN-DVAJSETO NEDELJO PO BINKOŠTIH.

Spisal škof Anton Martin Slomšek.

O smrti.

Deklica ni umrla, ampak spi. Mat. 9, 24.

1. Kratka, pa strašna beseda je smrt. Smrt se ne izogne kraljevih vrat, ne poraja bogastva, ne pričanese mladosti, ne pozabi starosti. Vse, kar na svetu živi, smrt pomori (Sirah. 40, 1—9).

2. Ravnodanašnji sv. evangelijski nameno resnico razovede: bolno ženo, mrtvo deklico; bolezni in smrt sta si sestri; spanje pa njun brat. Zato Je-

zus pravi: "deklica ni umrla, temveč spi." Oj, sladka beseda, ki nam greko smrt posladi! Dragocen je smrt pravčnih (Ps. 115, 15) strašna smrt grešnikov (Ps. 33, 22). Kaka bo pa naša?

3. Prijatelji smrt se nam bliža stari in mladim; seznamimo se z njo, in premislimo danes pred mrtvškim ostrom mlaide deklice, ki v smrtnem spanju leži, kakor roža za kosovo:

1. Kako lepo je smrt pravčnega, kako strašna krivičnega.

II. Učimo se od mrtvih poštano živodi, da bomo mogli srečno umreti. "Premisljuj svoje poslednje reči, in ne bo nikoli grešil" (Sirah. 7, 40).

L.

1. Kaj je smrt? Ločitev duše od trupla; ločiti se morata; duša od Boga, mora pred Bogom, telo iz prahu zemlje, mračna v prahu; tako duhovnik na grobu mrlja postope. Jeli si videl človeka umirati? Tako se bo tudi meni in tebi godilo, kadar nama poslednja ura dočete (Rim. 5, 12).

2. Kaj je smrt? Kazen greha, katero je Bog prvym staršem napovedal: "Ako bota jedla, bota umrla. Ker si to storil, se boš v prahu povrn, iz kojega si vzeš" (I. Mojz. 2, 17, 3, 19). Prvi je umrl Abel, pomrlo jih je milijonov brez broja za njim, umrli bomo mi in vsi za nami. "Odločeno je človeku umreti" (Hebr. 9, 27). Naj si je kralj, vojvoda, škof, kmet, ali berač, mora umreti. Ali kakor je smrt občna, tako razločna; grozna za grešnika, sladka za pravčnega.

3. Kaj je smrt pravčnemu? Končanje trpljenja in težav, krivice, bolečin. Pre magane so skušnje, nevarnosti. Vseso se lehko ozira na pretekle dni, kadar večer sobote, včer, ne more delati. Začetek veselja. Kakor jetn rešitve, bolnik zdravja, popotnik očetove hiše, tako se pravčni veseljega življenja. Tako se je veselil Jezus k Očetu itd. (Joan. 14, 48) sv. Pavel z Jezusom biti (Fil. 1, 23) in sv. Alojzij je rekel, hvalno pesem zapeti, ko so mu smrt napovedali. Dobra dela ga spremljajo (Skriv. raz. 14, 13), rajni znani in prijatelji mu naproti pridejo. Zato molijo mašnik umrjočemu: "Pridite svetniki božji, pritecite angegli Gospodovi" itd. Oh, častitljiv sprevod iz časnosti v večnosti, iz doline solz v očetovo hišo večnega veselja! (Modr. 3, 1). "Dragocen je pred Gospodom smrt njegovih svetnikov" (Ps. 115, 15).

4. Kaj je smrt krivičnemu? Končanje veselja, začetek večnega trpljenja, kakor hudobnemu Antiohu (I. Mak. 6, 11). Za seboj gleda zgubljena leta, storjene pregrehe, skopek zapuščeni denar, požrešnik konč vseh dobrih volj. Krog sebe gleda tovariši, ki mu ne morejo pomagati, mašnika, katerega se grozi, grehov breme, katero v večnost ponese. Oh, kako huda je smrt onim, ki predobro žive!

Pred seboj vidi ostrega sodnika, toliko pohujšanih duš, peklenških duhov drhal, pekel goreč, strašno večnost nekončno. Zato se je Judež obesil, hudo Herodež obdijavlja v strahu neščene smrti. "Nikoli hujsegá, ko grešnik smrt" (Ps. 33, 22).

5. Kakšna bo pa tvoja smrt, brat in sestra moja? Kakošno tvoje življenje, takošna tvoja smrt. "Težko dobro umrjo, kdor je hudobno živel; pa tudi nesrečno ne umrje, kdor je pravčno živel". (Sv. Avg.) Ne zanašaj se na svoje premoženje, da bodo sveta opravila za tebo najemali: brez prave pokore ti ne pomagajo (Job. 21, 13).

Ne odlagaj pokore na stare dni; takrat bi grehi tebe zapustili, pa ne ti grehov. (Sv. Avg.) Ne zanašaj se na smrtno posteljo, bilo bi prepozno. Eden se je poslednjo uro spokoril, da ne obupaš; pa le eden sam, da se ne zanašaš. (Sv. Greg.) Medtem ko se Dizma na križu spokorí, se njegov tovariš pogubi. Smrt je žtev, ne več setev. (Sv. Alfonz.) Torej:

II.

Učimo se od smrti pravčno živeti, da bomo mogli srečno umreti. Kaj nas pa smrt uči? Samo dva nauka nam daje:

1. Smrt je gotova; ne uide ji, kar se na zemlji rodijo... Blizu tisoč milijonov ljudi na zemlji živi, vsako leto jih trideset milijonov, vsako leto tritoščisto, in to minuto šestdeset umrje. "Danes meni, jutri tebi" (Sirah. 10, 11—13).

Kako neumno je na smrt ne misiliti, ko pa vendar od zibeli do kopališča mrjemo. (Sv. Greg.) Kako aboton, bolniku na smrtni postelji smrti ne v misel vzeti, da bi se pripravil. Bedak! mislite, da vas bo smrt zgrešila, ker je nočete potisnati? menite, da bolnika ne bo našla, ker mu bližno smrt zakrivate? Jeli ni srečnejša on, ki ga k smrti visič peljajo, pa tudi k srečni smrti pripravljajo? Celo večnost vas bo klel, vi brezvestni zdravnik in lažnivi prijatelji. Največjo dobro skazete bolniku, če ga v pravem času opomnite (Iz. 38, 38, 1), da sv. zakramente vredno prejme in vse potrebno poskrbi; zakaj: Smrt je gotova, ali

2. Smrti čas je neznan, ta je drugi nauk, ki nam ga smrt daje. Jedni umrjejo v zibeli, drugi drži v cvetu svoje mladosti, trejti v najboljši starosti, četrte smrt ob palici pobere (Mark. 13, 33—37).

Smrt dojdje jednegaj doma, drugega na potu, tretjega v postelji, četrtega na plesu. Ni kraja na suhem, ne na morju, kder bi nas smrt ne dobila. Kako neumno je torej, odlagati se za srečno smrt pripraviti. Imajo kristijani molitve, posebne poste in

druge pobožnosti, da bi poprej zvedeli smrti uro in dan. Bolje pa je, da začas smrti ne vemo, in se vedno pripravljamo, ter za srečno zadnjo uro molimo in skrbimo (Mat. 25, 13).

3. Kako se imamo na srečno smrt pripraviti? Na to nam sv. Anton puščavnik lepo odgovori: "Vsak dan tako živite, kakor bi danes umrli". Cesarski milijan si je dal štiri leta pred smrto rakev napraviti, in jo je vedno s seboj imel. Karkoli počneš, prsaš se sv. Bernardom: "Ako bi imel danes umreti, bi to storil?" Se tebi dobro godilo, misli, da ne bo dolgo; ti je hudo, tolazi se, da dolgo ne tripi; smrt bo vsemu konec storila. Poravnaj vsak večer svojo vest, in se z Bogom spravi; kdo ve, če boš utegnil se še spovedati, ali pa kas obuditi? (Ef. 4, 26).

Združi se pogosto z Jezusom in prejmi popotnico večnega življenja (Ivan. 6, 52—59, 11, 25—26). Uči se pobožnosti molitve, katere te bodo poslednjo uro tolazile: tri čestnosti božje, srečno žalost itd. Cesarski v zivljenju ne načišči, ne boš poslednjo uro razumel. Če je Bog z nebes? To je Kristus Oče? To je stvarnik Rimskih cest? No! To ne gre. Ni dovolj velik. Ni dovolj dober. Ni dovolj čist. On je duševna, nočna podoba, hude sanje, katere se porode v divji pameti, grozovitosti in nevednosti in zveriščem poželenju po krvi...

"Ali je ta neizrecena pošast Kristusov Oče? Ali je to Bog, kateri je nadvihnil Budu, Shakespearja, Beethovena, Darwina in Platona? Ne, ne on. Ampak v boju in mesjanju, v ropanju, črni osveti in smrtni zlobnosti, v suženstvu in mnogočestvu, v popačenju žen, v paradi, ničemurnosti in kraljevskih pozdravih, v klerikalizmu, odiranju in nasladi — tam vidimo vpliv te divje in neznosne osebnosti."

Ta knjiga, iz katere odseva brezbožje iz vsake strani, se dobi za en dolar v "National Office of the Socialist Party", v Chicagi.

Ernest Bax, Anglež, je največja avtoriteta v socialistovskem svetu. Kot pisatelj je znan tudi v Ameriki kot "najznamenitejši pisatelj v prid socialistom v tej deželi in morda cel sveta". O razmerah med socialistom in vero pravi tako v svoji knjigi "Religion of Socialism":

"V katerem pomenu socijalizem ni vereu, bo jasno sedaj. Prezira namreč drugi svet do skrajnosti in vse njeve kulose — tako menimo sedaj o veri." "Religion of Socialism," spisal Ernest Belfort Bax, stran 52, izdaja 1891.

Kdo si more predstavljati boljši dokaz za brezbožje in protivverski značaj socijalističnega gibanja, kakor so sledče besede, katere je zapisal James Leatham, angleški socialist v "Socialism and Character":

"Rayno sedaj si ne morem domislišti ene osebe, ki bi bila pravi, resen in razumen socialist in pravoveren kataličan, kateri javno ne napadajo cerkev, javno kažejo, da malo spustoje eno ali pa drugo... Ko se mi vse ne briamo za cerkev, jo mnogi sovražijo. Med prvimi socialisti Marx, Lassalle in Engels, Morris, Bax, Hyndman, Guesde in Bebel med sedanjimi socijalisti — vsi so bolj ali manj ateisti; vendar je res o vplivnejših osebah pri stranki, ki so skoravno takov ravnino, da se moralno in moralni napredki splošno priznavajo ip odobravajo. Vsi so se mi izrazili, da treba med našo duhovščino in našimi kat. zavednimi možmi vzbudit veliko zanimanje za njo. Priglašajo se tudi vedno novi udjele."

Tudi ko sem hodil po Ameriki na zadnjem svojem potovanju in sem govoril o Zvezni v zelo naših slovenskih možih in če. gg. duhovnikov, sem razvidel, da Zvezno, njeni ideji, njeni potrebi in njih veliki pomen za naš gmotni, verski in moralni napredki splošno priznavajo ip odobravajo. Vsi so se mi izrazili, da treba med našo duhovščino in našimi kat. zavednimi možmi vzbudit veliko zanimanje za njo. Priglašajo se tudi vedno novi udjele.

Zadnje čase pa dobivam toliko pism in vprašanja glede Zvezne, da se vidi, da se je med vsemi kat. zavednimi možmi vzbudit veliko zanimanje za njo. Priglašajo se tudi vedno novi udjele.

Rojaki, stvar je velikanske važnosti, da našo prihodnost, vzdramimo se, da našo smili ubogo zapeljivo ljubljenje, ki gine, versko, moralno in gmotno! Pomagajmo si vsaj same, da zavzemimo vše, ene krv, enega življenja.

Tajnik Z. K. S.,
21 Nassau Ave., Brooklyn, N. Y.

Vsled strahu pred duhovni umrto.

V častniški menaži pešpolka v Zvezdu so se nedavno razgovarjali o delih. Poročnik Vesinac je trdil, da bi vsakega duha, ki bi došel k njemu zadavil. Ko je pred nekaj dnevi zvezcer v posteljo, došlo je nemudoma v njemu v sobo šest belo odetih prekazni. Poročnik je smatral celo stravo za šalo ter je zapretil, da bo streli, da bi takoj ne odstranil. Ker je bil noben izmed prikaznih ganič, je res ustrelil z revolverjem v bližnjo prikazni, toda brez učinka. Nato je spremenil šest strelov, in kaj je spremenil, da je zgr

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VZLEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Vstanovljena 29. novembra 1914
Inkor. v drž. Ill., 14. maja 1915

DRUŽINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

1. Stephen Kukar, Joliet, Ill. 2. Anton Trgovčič, Mount Olive, Ill.
3. Josip Težak, Joliet, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe
se naj pošljijo na 1. porotnika.Podrejeno Društvo za Družbo sv. Družine se sme ustanoviti v kateremš-
bodi mestu države Illinois s 8. udi obojega spola.D. S. D. sprejema moške in ženske za ude v Društva iz vseh krajev od
16. do 55. leta. Ob pristopu plača vsak član(ica) en dolar v rezervni sklad.

IZPLAČUJE SMRTNINE \$250.00 ali \$500.00 dedičem umrlega člana

popolno vsoto takoj po sprejemu in sicer še isti dan, ko so vse tozadevne

listine v redu in sprejete v gl. uradu.

IZPLAČUJE ODŠKODNINE, katere je deležen vsak član(ica), in sicer:

za popolno izgubo vida na enem očesu vsoto \$100.00;
za popolno izgubo vida na obeh očesih vsoto \$250.00;

za izgubo ene roke nad zapestjem vsoto \$100.00;

za izgubo obeh rok nad zapestjem vsoto \$250.00;

za izgubo ene noge nad členkom vsoto \$100.00;

za izgubo obeh nog nad členki vsoto \$250.00;

za izgubo najmanj štirih prstov ali cele delani ene roke vsoto \$50.00;

za izgubo najmanj štirih prstov na eni nogi ali stopala vsoto \$50.00;

za zlomljeno hrbitenico vsoto \$100.00, če je ud za vedno nezmožen za vsa-
ko delo.

IZPLAČUJE ZA OPERACIJE, česar je deležen vsak član(ica) in sicer

se izplača vsota \$50.00 za enkratno operacijo na slepiču (appendicitis) in za

enkratno operacijo na kili ali vtrganjem.

Za poškodnine in operacije se ne pobira rednih mesečnih asesmentov, tem-

več razpisje gl. tajnik na vse člane(ice) primeren asesment kadar je treba iz-

plačati poškodnine ali operacije za ta sklad, da se pokrijejo poškodnine in

izplačila za operacije.

Vsak član(ica) je deležen vseh dobrot in pravic (po dne 1. maja 1915), ki

ih daje D. S. D. takoj ko je bil pravilno sprejet v katero Podružnico in

D. S. D. Poleg tega plačujejo Društva bolniško podporo.

Člani(ice) plačajo sledči asesment z ozirom na starost ob pristopu in z

ozirom na vsoto zavarovalnine:

Za \$250.00: Za \$500.00:
Starost Asesment. Razred. Starost Asesment.1 16-20 18c 1 16-20 ... 35c
2 20-25 20c 2 20-25 ... 40c
3 25-30 23c 3 25-30 ... 45c
4 30-35 25c 4 30-35 ... 50c
5 35-40 28c 5 35-40 ... 55c
6 40-45 32c 6 40-45 ... 63c
7 45-50 38c 7 45-50 ... 75c
8 50-55 45c

Poleg tega plača vsak član(ica) še 5c na mesec za stroške.

PRISTOPILI ČLANI(ICE):

K društvi št. 1, Joliet, Ill.: Mary Papež, Anna Melkovich, Anton Baudek,
Mary Potocer.

K društvi št. 9, Chicago, Ill.: Mary Bizjak, Marko Kure.

Joliet, Ill., 28. okt. — Članstvo Dru-

žava Sv. Družine v Jolietu se naznana, da se bo vrnila redna mesečna in četr-

letna seja v nedeljo popoldan v navad-

nih prostorih. Na to sejo so vabjeni

vsi člani(ice), ker nadzorni odbor bo

dal svoje poročilo o poslovanju dru-

štva tekom zadnjih treh mesecev. Do-

bre bi bilo, da bi se te seje udeležili,

ali pod njem — naprej! Šreča jih cve-

te, pisanih se razgrne ob bregu. Sa-

mo en pogled iz valov, na vrhu zakipi-

srebrna pena in zopet naprej brez mi-

ru, brez pokoja, večni beg — večno

življenje.

.Zakaj tako ljubim gorske potoke?

V svoji duši jih nosim, v srcu in

glavi mi šumijo valovi brez miru, brez

pokoja, večni beg — življenje mojih

misli.

Praznik razgrne pisanih se ob bregu

mojih misli. Zašumli srebrna pena, samo en pogled, in že je poročen iz

praznika večni delavnik — iz pokoja,

večno življenje. Valovi mojih misli

hite naprej, da daleč se čuje samo še

kakor odmiv prazničnih zvonov, gla-

sovni babice, ki zadržljive na zapečku

ob pravljici, vretena se pa ustavijo,

kolovrto bežijo v urnem krogoteku.

Ali vsako leto pride čas — in moje

misli se ustavijo. To je tedaj, ko se

zbliža sivo nebo mokri, oveli zemlji.

Zeleni zavezni, ki v vrta senčijo moja

okna, padajo z dreves. Vse obmlknke.

S polja izginjujo žanžice, zadnji, pozni

kosec je odšel, ratej je naložil plug in

krenil po kolovoru domov. Pražna

ravan, orunjenca, pusta, v čudnem

strahu molčeča... Nad njem se vozi

gavran. Sede na golo vejo in zakraka.

Zadnji listi na veji se prestrašijo,

vzrepetajo in padajo na tla. In sa-

mega gavran obide groza, razpne pe-

rot in se odpelje v sivo daljavo...

Nebo se pa niža zemlji, sivo, težko

nebo, brez solnce in brez zvezd. Že

se dotika hriba, vrh izgine vanj, ne-

vzdrži ga gora — niže in niže leže

k molčeči zemlji, ki vsa pripravljena

čaka v sveti grozi, kdaj se poreče:

Prešlo je nebo, in prešla je zemlja. Zedinila in objela sta se v eno — —

In tedaj se moje misli ustavijo... .

Gavranov glas zaklici delopust, sivo

nebo razgrne nezmrni praznik svete-

ga pokoja na zemljo, roka obnemore,

vtiriši srca so nemirni in čakanja pol-

... Moja duša začuti, da se godi ne-

kaj velikega, da se poroča zemlja z

nebom v sladki grozi, in nad mojo

glavo, še nekaj sežnjev nad osamelim

domom, je občital in obvile težni bal-

dahin... Jaz pa začutim v sebi, celo

razločno slišim klic moje duše: Kon-

čano! Izgineš, strme se zemlja z ne-

bom — in več ne bo ne zemlje ne ne-

ba — in tudi tebe ne bo...

In valovi misli — kakor bi olede-

neli. Rodi se temno prepiranje, da

je dohrepencelo vse hrepene, da so

domisljene vse misli, da izpod neba

zvonojo zvonični večnemu prazniku.

Dvignem se in naslonim ob oknu.

Nič več razglabljanja in snovanja v

bežnih mislih, nič koprnjenja, nič skri-

bi — pokoj v praznik — svečano ka-

kanje...

Takrat se pojavi stara žena, odeta v

črno ruto, pod mojim oknom pred

grobisčem. Kvišku se ozre na nizko

nebo. Težko se ozre, ker so jo leta

upognila. Zato se opre na motike,

ki jo nosi v roki. Tudi na njenem li-

cu — nič koprnjenja, nič misli — tiho

svečano čakanje. Pri vratih zajame v

perišče iz kropilnika in stopa oprezeno

med grobovi. Tudi ti molče v čakanjo.

Ne sme jih vdramiti stopinja. Počasi,

kakor med specimi, rpeide vrste in

se ustavi pri zidu. Roka se odpre, in

iz perišča kanejo blagoslovljene kaplike

na grudo. Vidim, kako se premičejo

ustnice. Morda moli? Morda šepeta

z njim, ki jo je zapustil sred pota: re-

kel je: "Končano, z Bogom," in od-

sel — — "Tudi jaz bi rada za teboj,

ne veš, kako rada!" — Končano je, do-

bro cutim, bliža se nebo, kakor se je

blížalo tebi, predragi!"

Zenica se skloni, seže po motikci,

udari po grudi, zasadi jo v zeleni ple-

vel... Ali tako rezko zadoni kremen,

ki ga je zadel z orodjem. Vse nav-

krog se razleže, da starica dvigne gla-

vo in preplačuje gledano.

"Da bi te zbudila? Ne, predragi, no-

čem. Ne hodi nazaj, vice imam in

pekel v časih, ti imaš pa nebo. Kaj bi

kaj bi k tebi. Ko bi prišel pome-

bi, kajne, da bi — ali nismo gospo-

darji..."

Prenehala je z delom in se ozrla na

razeno sred grobov — "Ne moja,

ampak Tvoja volja naj se zgodi..."

Ponižani in razčljeni.

ROMAN V ŠTIRIH DELIH IN Z EPILOGOM.

Ruski spisal F. M. Dostojevskij. **** Poslovenil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Ali mista potem nikoli več videli dedka?" je vprašala Ana Andrejevna.

"Ne, takrat ko je zacelo postajati mamicu bolje, sem zopet srečala dedka. Šla sem v prodajalnico po kruh, naenkrat pa zagledam moža, ki gre po cesti z Azorčkom, in spoznam v njem dedka. Stopila sem vtran in se stiskala k steni. Dedek me je pogledal, gledal mi dolgo časa in tako strašen je bil, da sem se zelo preplašila. Šel je mimo, toda Azorček se me je takoj spomnil in začel skakati okrog mene in mi roke lizati. Naglo sem se napotila domov; ko pa pogledam nazaj, vidim, da je šel dedek v prodajalnico. Mislim sem si, da gotovo izprasjuje, in preplašila sem se še bolj ter nisem povedala mamici ničesar, ko sem prišla domov. Tudi sama drugi dan nisem šla v prodajalnico; rekla sem, da me glava bole; ko pa sem šla tretji dan, nisem srečala nikogar. Drugi dan grem zopet tja, in jeda zavijem okrog ogla, zagledam dedka in Azorčka, zbežala sem, zavila v drugo ulico in šla v prodajalnico od druge strani. Naenkrat pa zopet zadenem vanj; preplašila sem se tako, da sem obstala na mestu in nisem mogla nikamer. Dedek je obstal pred menoj in me zopet dolgo časa gledal, potem pa me je pogledal po glavi, prijet me je za roko in me je peljal s seboj. Azorček pa je šel za nama, mahaje z repom. Takrat sem videla, da dedek skoro že ne more več hoditi in se vedno opira ob palico, roke pa se mu neprestano treso. Peljal me je k prodajalcu, ki je sedel na oglu in prodajal medene krutke in jabolka. Dedek mi je kupil nekaj sladčic in eno jabolko, in ko je jeman denar iz svoje usnjate mošnje, so se mu roke tako tresle, da mu je padla petica na tla. Pobrala sem jo, on pa mi jo je podaril; dal mi sladčice, pogledal me po glavi ter odšel domov, ne da bi kaj izpogovoril.

Takrat sem povedala mamicu vse o dedku, kako sem se ga izprva bala in se skrivala pred njim. Mamica mi izprva ni verjela, nato pa se je tako razveselila, da me je ves večer izprasevala, poljubljala me in plakala, in ko sem povedala vse, mi je velela enkrat za vselej, naj se dedek ne bojim, ker me gotovo ljubi, tako je nalašč prisel k meni. Velela mi je tudi, naj se prikupljam dedku in govorim z njim. Drugi dan popoldne pa me je nekoliko poslala na ulico, dasiravno sem ji povedala, da prihaja dedek vselej le proti večerni. Ona sama je šla oddalec za meno in se skrivala za vogliom, in tudi drugi dan, toda dedka ni bilo, temveč deževalo je te dni, in mamicu se je zelo prehladila, ker je vedno hodila za meno pred vrata, da je zopet legla.

Dedek je prišel čez teden dni, kupil mi zopet medeno ribico in jabolko, in zopet ni rekel ničesar. Ko pa je odšel od mene, sem šla skrivaj za njim ker sem se že prej tako namenila da bi videl, kje dedek stani, in povedala mamicu. Šla sem oddalec po drugi strani ulice, da bi me dedek ne viden. Živel pa je zelo daleč odondon, kjer je pozneje stanoval in umrl, v Grahovi ulici, v četrtem nadstropju velike hiše. Vse to sem poižvedela in se žele pozno vrnila domov. Mamica je bila v velikem strahu, ker ni vedela, kje da sem bila. Ko pa sem jo povedala, se je zelo vzravdala in se skrivala za vogliom, in tudi drugi dan, toda dedka ni bilo, temveč deževalo je te dni, in mamicu se je zelo prehladila, ker je vedno hodila za meno pred vrata, da je zopet legla.

Potem pa me je poklical k sebi, rekoč: "Neli, bolna sem in ne morem iti, toda napisala sem pismo za tvojega dedka; pojdi k njemu in izroči mu ga." In glej, Neli, kako ga bo čital, kaj bo rekel in kaj bo storil; ti pa padi na kolena poljubil ga in ga prosi, naj odpusti tvoji materi." Zato se je jokača mamicu in me venomer poljubljala in prekrijevala za na pot in molila k Bogu; morala sem poklekiniti poleg nje pred sveto podobo, in dasiravno je bila zelo bolna, me je šla sama spremit do vrat, in ko sem se oziral, sem jo še vedno videla stati tam in gledati za meno...

Prisiaš sem k dedku in odprla vrata. Dedek je sedel za mizo in jedel kruh s pršnjenjem. Azorček pa je stal pred njim, gledal, kako je, in mahal z repom. Dedek je imel tudi na tem stanovanju nizka in temna okna in samo eno mizo in stol. Stanoval pa je sam. Mojega prihoda se je prestrasil tako, da je ves prebledel in se začel tresti. Tudi jaz sem se preplašila, a nisem rekla ničesar, le k mizi sem stopila in položila pismo preden. Ko je dedek zagledal pismo, se je tako razsrdil, da je zgrabil palico, skočil po koncu in zamahnil name, a me ni udaril, samo na mostovž me je potele in me sunil iz stanovanja. Niti pa prihla stopnicah še nisem prišla, ko je zopet odprti vrata in vrgel pismo neodprtto za meno. Prisiaš sem domov in povedala vse. Mamica je zopet legla...

OSMO POGLAVJE.

Takrat je glasno trečil grom in gosta ploha je udarila v šipe; v sobi je postal temno. Starka se je kar pre-

strašila in prekržala. Mahoma smo vsi prenehali.

"Tako bo nehalo," je rekel starec, vstal in se začel izprehajati po sobi.

Neli je postrani gledala za njim. Velika, boinostna razburjenost jo je naenkrat pa zagledam moža, ki gre po cesti z Azorčkom, in spoznam v njem dedka. Stopila sem vtran in se stiskala k steni. Dedek me je pogledal, gledal mi dolgo časa in tako strašen je bil, da sem se zelo preplašila. Šel je mimo, toda Azorček se me je takoj spomnil in začel skakati okrog mene in mi roke lizati. Naglo sem se napotila domov; ko pa pogledam nazaj, vidim, da je šel dedek v prodajalnico. Mislim sem si, da gotovo izprasjuje, in preplašila sem se še bolj ter nisem povedala mamicu ničesar, ko sem prišla domov. Tudi sama drugi dan nisem šla v prodajalnico; rekla sem, da me glava bole; ko pa sem šla tretji dan, nisem srečala nikogar. Drugi dan grem zopet tja, in jeda zavijem okrog ogla, zagledam dedka in Azorčka, zbežala sem, zavila v drugo ulico in šla v prodajalnico od druge strani. Naenkrat pa zopet zadenem vanj; preplašila sem se tako, da sem obstala na mestu in nisem mogla nikamer. Dedek je obstal pred menoj in me zopet dolgo časa gledal, potem pa me je pogledal po glavi, prijet me je za roko in me je peljal s seboj. Azorček pa je šel za nama, mahaje z repom. Takrat sem videla, da dedek skoro že ne more več hoditi in se vedno opira ob palico, roke pa se mu neprestano treso. Peljal me je k prodajalcu, ki je sedel na oglu in prodajal medene krutke in jabolka. Dedek mi je kupil nekaj sladčic in eno jabolko, in ko je jeman denar iz svoje usnjate mošnje, so se mu roke tako tresle, da mu je padla petica na tla. Pobrala sem jo, on pa mi jo je podaril; dal mi sladčice, pogledal me po glavi ter odšel domov, ne da bi kaj izpogovoril.

"No, kako je bilo dalje?" je vprašala Neli, se plašno ozrla naokrog dedka.

"Tri dni nisem šla k dedku," je zopet izpogovorila Neli, "takrat pa je mamicu postalno slab. Denarja nama je popolnoma zmanjkal, da ni bilo za kaj kupiti zdravil. Tudi jedli nisva ničesar, ker gospodarjevi sami niso imeli in so nama začeli očitati, da živita na njihove stroške. Takrat sem tretji dan zjutraj vstala in se začela oblačiti. Mamica me je vprašala, kam grem. "K dedku," sem rekla, "denarja prosit," in ona se je razveselila, kar sem ji bila povedala, kako me je zapodil od sebe, in ji dejala, da nočem več k njemu, dasiravno je plakala in mi prigojavala, naj grem. Prišla sem in izvedela, da se je dedek preselil; šla sem ga iskat na novo stanovanje. Kakor hitro sem prišla k njemu, jo skočil ponkoncu, planil proti meni in zateptal z nogami, jaz pa sem mu takoj povedala, da je mamicu hudo bolna, da rabive denarja za zdravilo, petdeset kopejk, in da nimave ničesar jesti. Dedek je zakrčal, sunil me na stopnicu in zapahnil vrata. Medtem, pa ko me je rini, sem mu dejala, da bom sedeila na stopnicah in da toliko časa ne pojdem, dokler mi ne da denara. Tako sem sedeila na stopnicah in čakala. Čez nekaj časa je dedek odpril vrata in jih spet zaprl, ko je zagledal mene. In zopet je minilo dolgo časa in zopet je odpril vrata, videl mene in zaprl. Še dolgo je tako odpril in zapiral. Nasled je prišel z Azorčkom ven, zaprl vrata in šel mimo mene doma, ne da bi izpogovoril. Tudi jaz nisem rekla niti besedice, temveč obsedela sem tam in sedela do večera."

"Golobičica moja," je vzkliknila Ana Andrejevna, "na stopnicah te je vendar moral zebti!"

"Bila sem v kožušku," je odgovorila Neli.

"Kaj to, če si bila v kožušku!... koliko si pretrpela, golobček ti moj! Kaj pa tvoj dedek?"

Neline ustrelice so začele drhteti, toda premagala se je z velikim naporem.

Prijet je, ko je bilo že popolnoma tema, zadel se vame in vzkliknil: "kdo je tu?" povedala sem, da jaz. "On si je gotovo misli, da sem že davno odšla, in ko je videl, da sem še vedno tam, se je zelo začudil in dolgo stal pred menoj. Naenkrat pa je udaril s palico po stopnicah, stekel v svoje stanovanje, in čez nekaj časa prinesel nekaj bakrenih petic, ter jih vrgel po stopnicah. "Tu imam," je zapnil, "vzemite vse, kar imam," in pove svoji materi, da jo prokljinjam.

Začela sem v temi pobirati petice, ki so se razsule po stopnicah. Dedek se je gotovo spomnil, da je razsul denar in da ga v temi ne morem poiskati, zato se cesca učila in kaj da znam. Povedala sem mu, on pa mi je velel, naj pride in k njemu vsak dan ob treh popoldan, kadar boste mogoce, da me bo učil. Nato mi je rekel, naj se obrnem proti in gledam skozi okno, dokler mi ne reče, naj se spet obrnem k njemu. Stala sem tako, toda skrivaj sem se obrnila nazaj in vidiela, da je razparal spodnji ogel svoje zglavne blazine in potegnil in jih streljal. Prinesel jih je meni, rekoč: "To je samo za tebe." Vzela sem jih, zatem pa se si premisnila in dejala: "Ako je samo zame, potem ne maram!" On se je razsrdil in dejal: "Napravri z njimi, kar hočeš." In niti poljubil me, ko sem odbahala.

Domov prišedla, sem povedala mamicu vse. Z njo pa je bilo slabje in slabje. K rakvarju je zahajal neki dijak, ki je zdravil mamicu in ji veleval jemati zdravila.

K dedku sem hodila pogostoma, ker je mamicu hotela tako. Dedek je kupil "Novi zakon" in "Zemljepisje", ter me začel učiti; včasih pa mi je povedoval, kakšne dežele so na svetu in kakšni ljudje živijo v njih, kakšna so morja, kako je bilo nekdaj in kako je bilo.

"To je Arhipov," sem rekel jaz, "tisti, o katerem sem vam že pravil, da je bil pri Bubnovi tepen. Neli ga je videval takrat prvič... Nadaljuj, Neli."

"Ustavila sem ga in ga prosila za rubelj. On se je zasmehnil in rekel, naj grem z njim. Jaz nisem vedela, ali naj grem, ali ne; naenkrat pa je prisitol starček z zlatimi naocniki, ki je sišal, kako sem prosila za rubelj srebra; sklonil se je k meni ter me vprašal, zakaj zahtevam ravno toliko. Povedala sem mu, da je mamicu bolna in sedel, kakor bi bil zaspal, in vendar je imel oči odprte. Tako je sedel do vraka, ob mraku pa je postajal tako čuden in strašen... In vedno sem si morala misljiti: Zakaj mamicu ljubi dedek, če je dedek noče vedr in metti, in ko se nekoga dne prišla k njemu, sem mu nalašč pripovedovala, kako ga mamicu ljubi. Dedek me je mimo poslušal, a bil je vedno nevoljen in ni rekel ničesar; nato sem ga vprašala, kako je to, da ga mamicu ljubi in vedno vprašuje po njem, on pa momici níkdar ne. Dedek se je razsrdil in me nagnal; postala sem nekoliko za vrati, nato pa je spet odpril in me poklical nazaj; jezik se je venomer molčal. Ko pa sva se začela učiti verouk, sem ga zopet vprašala, zakaj je Jezus Kristus dejal: "Ljubite drug drugega in odpuščajte razžaljenje," on pa momici noče odpustiti? Takrat je skočil ponkoncu in zakričal, da me je tega momice naučila; pahnil me vdrugč iz sobe in dejal, naj se nijkaj vec ne držne pri njemu. Jaz pa sem rekla, da niti sama ne maram k njemu, in sem šla... Drugi dan pa se je dedek preselil in stanovanju.

"Saj sem rekel, da bo deža kmalu konec; je že nehal, Vanja; ali vidis solncece?" je rekel Nikolaj Sergejevič in se obrnil k oknu.

Ana Andrejevna ga je pogledala s silnim začudenjem in v očeh skromne in spletljive starke se je naenkrat za-

svetila nevolja. Molče je prijela Neli za roko in si jo posadila na kolena.

"Le pripoveduj, Neli, angelj moj," je dejala, jaz te bom poslušala. Naj tisti, kdor je trdščen..."

Dogovoriti ni mogla; zaplakala je. Neli se je vprašajoče ozrla name, kar začudenja in preplašena. Starec me je pogledal, skomignil z ramami in se takoj obrnil proč.

"Nadaljuj Neli," sem dejal.

"Tri dni nisem šla k dedku," je zopet izpogovorila Neli, "takrat pa je mamicu postalno slab. Denarja nama je popolnoma zmanjkal, da ni bilo za kaj kupiti zdravil. Tudi jedli nisva ničesar, ker gospodarjevi sami niso imeli in so nama začeli očitati, da živita na njihove stroške. Takrat sem tretji dan zjutraj vstala in se začela oblačiti. Mamica me je vprašala, kam grem. "K dedku," sem rekla, "denarja prosit," in ona se je razveselila, kar sem ji bila povedala, kako me je zapodil od sebe, in ji dejala, da nočem več k njemu, dasiravno je plakala in mi prigojavala, naj grem. Prišla sem in izvedela, da se je dedek preselil; šla sem ga iskat na novo stanovanje. Kakor hitro sem prišla k njemu, jo skočil ponkoncu, planil proti meni in zateptal z nogami, jaz pa sem mu takoj povedala, da je mamicu hudo bolna, da rabive denarja za zdravilo, petdeset kopejk, in da nimave ničesar jesti. Dedek je zakrčal, sunil me na stopnicu in zapahnil vrata. Medtem, pa ko me je rini, sem mu dejala, da bom sedeila na stopnicah in da toliko časa ne pojdem, dokler mi ne da denara. Tako sem sedeila na stopnicah in čakala. Čez nekaj časa je dedek odpril vrata in jih spet zaprl, ko je zagledal mene. In zopet je minilo dolgo časa in zopet je odpril vrata, videl mene in zaprl. Še dolgo je tako odpril in zapiral. Nasled je prišel z Azorčkom ven, zaprl vrata in šel mimo mene doma, ne da bi izpogovoril. Tudi jaz nisem rekla niti besedice, temveč obsedela sem tam in sedela do večera."

"Golobičica moja," je vzkliknila Ana Andrejevna, "na stopnicah te je vendar moral zebti!"

"Bila sem v kožušku," je odgovorila Neli.

"Kaj to, če si bila v kožušku!... koliko si pretrpela, golobček ti moj! Kaj pa tvoj dedek?"

Neline ustrelice so začele drhteti, toda premagala se je z velikim naporem.

Prijet je, ko je bilo že popolnoma tema, zadel se vame in vzkliknil: "kdo je tu?" povedala sem, da jaz. "On si je gotovo misli, da sem že davno odšla, in ko je videl, da sem še vedno tam, se je zelo začudil in dolgo stal pred menoj. Naenkrat pa je udaril s palico po stopnicah, stekel v svoje stanovanje, in čez nekaj časa prinesel nekaj bakrenih petic, ter jih vrgel po stopnicah. "Tu imam," je zapnil, "vzemite vse, kar imam," in pove svoji materi, da jo prokljinjam.

"Začela sem v temi pobirati petice, ki so se razsule po stopnicah. Dedek se je gotovo spomnil, da je razsul denar in da ga v temi ne morem poiskati, zato se cesca učila in kaj da znam. Povedala sem mu, on pa mi je velel, naj pride in k njemu vsak dan ob treh popoldan, kadar boste mogoce, da me bo učil. Nato mi je rekel, naj se obrnem proti in gledam skozi okno, dokler mi ne reče, naj se spet obrnem k njemu. Stala sem tako, toda skrivaj sem se obrnila nazaj in vidiela, da je razparal spodnji ogel svoje zglavne blazine in potegnil in jih streljal. Prinesel jih je meni, rekoč: "To je samo za tebe." Vzela sem jih, zatem pa se si premisnila in dejala: "Ako je samo zame, potem ne maram!" On se je razsrdil in dejal: "Napravri z njimi, kar hočeš." In niti poljubil me, ko sem odbahala.

Domov prišedla, sem povedala mamicu vse. Z njo pa je bilo slabje in slabje. K rakvarju je zahajal neki dijak, ki je zdravil mamicu in ji veleval jemati zdravila.

K dedku sem hodila pogostoma, ker je mamicu hotela tako. Dedek je kupil "Novi zakon" in "Zemljepisje", ter me začel učiti; včasih pa mi je povedoval, kakšne dežele so na svetu in kakšni ljudje živijo v njih, kakšna so morja, kako je bilo nekdaj in kako je bilo.

"To je Arhipov," sem rekel jaz, "tisti, o katerem sem vam že pravil, da je bil pri Bubnovi tepen. Neli ga je videval takrat prvič... Nadaljuj, Neli."

"Ustavila sem ga in ga prosila za rubelj. On se je zasmehnil in rekel, naj grem z njim. Jaz nisem vedela, ali naj grem, ali ne; naenkrat pa je prisitol starček z zlatimi naocniki, ki je sišal, kako sem prosila za rubelj srebra; sklonil se je k meni ter me vprašal, zakaj zahtevam ravno toliko. Povedala sem mu, da je mamicu bolna in sedel, kakor bi bil zaspal, in vendar je imel oči odprte. Tako je sedel do vraka, ob mraku pa je postajal tako čuden in strašen... In vedno sem si morala misljiti: Zakaj mamicu ljubi dedek, če je dedek noče vedr in metti, in ko se nekoga dne prišla k njemu, sem mu nalašč pripovedovala, kako ga mamicu ljubi. Dedek me je mimo poslušal, a bil je vedno nevoljen in ni rekel ničesar; nato sem ga vprašala, kako je to, da ga mamicu ljubi in vedno vprašuje po njem, on pa momici níkdar ne. Dedek se je razsrdil in me nagnal; postala sem nekoliko za vrati, nato pa je spet odpril in me poklical nazaj; jezik se je venomer molčal

LEGENDA O ČLOVEKU, KI JE IMEL ZLATE MOŽGANE.

(Neki gospoj, ki zahteva veselih pove-
stic.) — Francosko spisal Alfonse
Daudet. — Poslov. J. Gruden.

Ko sem čital Vaše pismo, gospa,
sem čutil v sebi nekaj kesanju podob-
nega, zdele se mi je, da mi vest nekaj
očita. Ježil sem se radi malo prevec
črnobele barve svojih zgodbic in odlo-
čil sem se, da Vam ponudim danes ne-
kaj veselega, prav veselega.

Končno zakaj bi ne bil vesel, zakaj
bi se žalostil? Živim tisoč ur daleč od
pariške megle v deželi tamburinov in
muškatelca. Krog mene je samo sol-
ce in glasba. Poslušam orkester belo-
replev in pevska društva senic. Zjutraj
že na vse zgodaj začno kozice svoj ku-
relji... kureli... Opoldne se oglase
murni, potem pastirji s svojimi piščalkami
in lepa, rjavolasta dekleta, ki se
smejajo po vinogradih. Ta kraj v res-
nici ni ustvarjen za crne misli. Moral
bi poslati pravzaprav pariškim gospjem
rožnobarvne pesmi in cele jerbaze za-
ljubljenih pripovedek.

Toda ne bom! Sem še vedno pre-
blizu Pariza. Vsa dan mi meče prav
do mojih smrek blato svojih žalosti.
Ravno sedaj, ko Vam še pišem, sem
zvedel žalostno smrt Karla Barbara.
Ves moj mlín žaluje. Z Bogom, ko-
zice in murni! Moje srce ni odprto
več nobenemu veselju. Gospa, zato
tudi danes ne dobite veselo pripovede-
ke, ki sem Vam jo obljudil. Tudi da-
nes boste čitali melahnolično legendu.

Nekoč je živel človek, ki je imel
zlate možgane. Da, gospa, zlate mož-
gane. Ko se je rodil, so bili zdravnički
mnenja, da otrok ne bo živel, tako
težka je bila njegova glava in njegova
lobanja neprimeroma razvita. Kljub
temu pa je živel in rastel ter se veselil
gorkega solca kakor lepo oljkovo
drovo. Toda njegova debela glava ga
je vlekla vedno seboj in smilil se je
revež vsakomur, ki ga je videl, kako
je grečo udaril z glavo zdaj sem, zdaj
tja...

Pogosto je padel... Nekoč se je
prekopincil z visokega mostovščina in
trečil s čelom ob marmornato stop-
njico. In njegova lobanja je zadolnila
kakor kos zlata, če udariš po njem.
Toda dvignivši ga so našli samo ne-
znatno rano z dvemi ali tremi kapiji-
cami zlata, ki se mu je bilo strdilo med
plavimi lasmi. Na ta način so starši
zvedeli, da ima njih otrok zlate mož-
gane.

O stvari so molčali. Ubogi otrok
niti sam ni sluhil ničesar. Tupatam je
izprševal, zakaj ga ne pustijo tekati
po ulici, kakor letajo in se igrajo drugi
otroci.

"Vkradli te bodo, zaklad moj," je re-
kla mati.

Deček pa se je silno bal, da bi ga
kdo ukradel. Jel se je igrali čisto sam
ne da bi kaj rekel in se vlačil neokret-
no in težko iz ene sobe v drugo. Sele
ko je bil star osemnajst let, so mu
starši odkrili pošastno dario, ki mu
ga je naklonila usoda. Vzgajali in re-
dili so ga bili do tedaj, zato so zahtevali
v zameno nekoliko njegovega zla-
ta. Deček se ni obotavjal. Se isto
uro — kako, na kak način, legendu ne
pove ničesar — si je iztrgal iz lobanje
kos masivnega zlata, kos debel kakor
oreh, ki ga je ponosno vrzel materi v
prednepask.

Ves zaslepjen radi bogastva v svoji
glavi, ves neunmen hrepnenja in pijan
svoje moči je zapustil očetovsko hišo
in šel po svetu, zapravljalčo svoj zaklad.

Bil je to kraljevski polet v življenje.
Sejal je zlato na vse strani, ne da bi
ga strel... Vsakdo bi bil misil, da so
njegovi možgani neizčrpivi. Toda
možgani so se črpali, oči so ugašale
tem bolj, čim manj je bilo usodnega
daru. Lica, ona lepa kakor zre bre-
skev, so se udirala.

Bilo je neko jutro po divjem, raz-
košnem popivanju. Nesrečnež je stal-
sam med ostanki pojedine in bledecimi
lestenci. Zgrolj se je videč velikansko
zarezo, ki jo je bil že napravljal v
kos svojega zlata. Bilo je zadnji čas,
da se ustavi...

Takrat se je življenje zanj preno-
vilo. Človek, ki je imel zlate možgane,
je šel proč od ljudi in živel v za-
služkom svojih rok. Bil je nezaupljiv
in boječ kakor skopuh, ogibal se je iz-
kušnjav in želen pozahiti usodno bogas-
tvu, katerega se ni hotel več dotak-
niti. Toda k nesreči je bil prišel pri-
jatelj, ki je bezal in nekaj skrival
pod svojim plaščem... Zopet malo
zlata, ki mu ga je odnesel.

Cez nekaj časa se je človek z zlatimi
možgani kar naenkrat zbudil... Čutil
je bolečino v glavi, strašno bolečino.
Prestrašen je skočil kviku, se zravnal
na postelji in videl pri luninem svitu
prijetelja, ki je bežal in nekaj skrival
pod svojim plaščem... Zopet malo
zlata, ki mu ga je odnesel.

Cez nekaj časa se je človek z zlatimi
možgani kar naenkrat zbudil... Čutil
je bolečino v glavi, strašno bolečino.
Prestrašen je skočil kviku, se zravnal
na postelji in videl pri luninem svitu
prijetelja, ki je bežal in nekaj skrival
pod konca svojega bogastva.

"Midva sva zelo bogata, kaj ne?" je
večkrat opomnila ona.

"Da... da... zelo bogata," je od-
govoril ubogi mož.

In nasmehljal se je modri golobici,
ki je nedolžno in nič ludega slučej čr-
pa njegovo lobanje. Kljub temu se
je včasih prestrašil in mikalo ga je, da
bi postal skop. Toda tedaj je prisak-
ljala proti njemu žena in mu rekla:

"Mož, ti moj mož, ki si tako bogat,
kupi mi kaj prav dragega!"

In on ji je kupil nekaj prav dragega.
To je trajalo kake dve leti. Potem pa
nekega jutra je žena umrla, ne da bi
kdo vedel, zakaj... kakor ptič... Za-
klad je šel v koncu... S tem, kar je še
bilo ostalo, je vdovec dal napraviti
svoji dragi, rajni ženi lep pogreb...

Zvonili so z vsemi zvonovi... Tež-
ki vozovi preoblačeni v črno... konji
v čeladnih perjencih... nič se mu ni
zdelo predrago. Koliko pa je bilo
treba zlata! Dal je za cerkev, za po-
grebce, za duše v vica, povsod je
štel, ne da bi tržil... Ko je zapustil
pokopališče, mu ni preostajalo skoraj
več onih čudovitih možganov, ko-
maj še nekaj koščkov ob straneh loban-
je.

Sel je po ulicah zmešanega obraz-
a z rokami naprej... Optok se je ka-
kor pisanec. Zvezcer, ko so bili bazari
že razsvetljeni, se je ustavil pred širo-
ko izložbo, kjer je bliščalo na kupe
dragocenega blaga in lepotičja. Ostal
je dolgo pod oknom in opazoval dvoje
čeveljčkov iz modrega atlasa, obrob-
ljena z labudovim perjem.

"Nekoga vem, ki ga bodo ti čevelj-
čki zelo razveselili," je rekel smehlja-
je... Ni se več spominjal, da je nje-
gova draga žena že mrtva in vstopil je
na jih kupi.

V sosednji sobi zadaj za prodajalno
je prodajalko osupnil grozen vik. Pri-
hitele je zraven, a se strahoma umak-
nila, videc moža, ki se je opiral na
mizo in jo gledal žalostno ter plaš-
nega obrazu. V eni roki je držal modre
čeveljčke, obrobljene z labudovim per-
jem, z drugo kravko roko pa ji je mo-
nil zlate ostružke na koncu nohtov...

Gospa, takoj je legenda o človeku, ki
je imel zlate možgane... Četudi se zdi
ta legenda nekoliko fantastična, je
vendar do pičice resnična od začetka
do konca. Žive na svetu ljudje, katere
hranijo njih lastni možgani... Pla-
čati morajo v čistem zlatu, s svojim
mozgom in s svojo snovo vse malen-
nosti v svojem življenju. In to je za-
nejčina slednjega dne, potem pa
ko so trudni in ne morejo več trpeti...

Avtomobilksa nesreča.

Detroit, Mich., 24. okt.—Sedem čla-
nov ene družine je bilo na mestu u-
smrčenih in osmji je bil prejkone smrtno
poškodovan danes po osebnem vla-
ku Grand Trunk-železnici, ki je trčil
vkljup z avtomobilom pri Frasern,
Mich., 16 milij od Detroita. Ime po-
nesrečene družine je Stoldt. Oče, Wil-
liam Stoldt, farmar, je bil hudo ranjen,
a njegova žena in njena sestra in nje-
govi otroci so mrtvi.

Iz Japonije izgnani.

Yokohoma, 22. okt.—Japonska ob-
lastva so odredila progon četverih
zastopnikov nemške tvrdke Otto Reimers & Co. po utemeljitvi, da njihova
agitacija škoduje koristim Japonije in
njihovih zaveznikov.

Kako se v Rumuniji postopa z
odpadniki.

Iz Bukarešta poročajo, da je profesor
Jorga izjavil, da je mesto, na katerem
je sedel v akademiji rumunski
odpadnik Mangra, državni poslanec na
Ogrskem, pokrit z velikim črnim kri-
žem, pod kateri nje napis: "Umrl je!"
Na tem mestu ne bo nihče več sedel.

Iz beračice milijonarka.

V Londonu je umrla Lady Meux, ki
je bila pred 50 leti silno revna. Hodila
je po mestu vsa razcapana kot mla-
da beračica. Imela je pa krasen glas.
Nekdo, ki je občudoval njen zvonek
glas, jo je vzel za svojo in vzgolj v
umejno perivo, ki je za 5 let zaslovela
v Londonu kot najboljša gledališka
pevka. Poročil jo je neki milijonar, ki
je imel letnih dohodkov skoraj dva
milijona. Po njegovem smrti se ni zopet
omožila, dasiravno še mlada, ampak
je posvetila svoje življenje reveržem.

Skrb angleške vlade za prodajalke
v trgovinah.

Angleška vlada je izdala postavo, v
kateri je pod občutno kaznijo zapove-
dano trgovcem, da dovolijo svojim
prodajalkam večkrat na dan, da nekaj
časa sede. Postava zapoveduje, da mora
biti v prodajalni za vsake 3 pro-
dajalke 1 stol.

Richelieu

za svojo osebo sicer ni veliko porabil,
a njegova miza je moralna biti vedno
bogato obložena. Dobili so nekatero
račune; povedo nam, da je zaslužil
leta 1639 samo prodajalec divjačine od
Richelieuja 101,000 livres (livre —
frank, a vrednost takrat in danes je
gotovo 8:1). Samo en dan je moral
preskrbiti 33 kosov divjačine, 22 rib iz
sladke vode in 36 morskih rib. Za
razne slaščice je izdal vojvoda
povprečno 1000 livres na mesec. Vsak
dan je obedoval pri njem 170 ljudi;
imel je več kot sto konj. Dohodki
njegovi leta 1639 so znašali baje 442,
880, stroški pa okoli 495,000 livres, to-
rej precejšen primanjkljaj.

ZAKRATEK ČAS.

ZAKRATEK ČAS.

Izdal se je.

Debevcy Nace, ki je bil sicer brez
napake, je imel pri naboru smolo.

Nace: "Kazalec desne roke je sklju-
čen, da ga ne morem izbravati."

Gospodje poizkušajo prst iztegniti,
pa si slo.

"Koliko časa pa je že prst sklju-
čen?" vpraša stotnik.

Nace: "Dve leti je že."

"Kakšen pa je bil prej?"

"Tak-le!"

Jaka iztegne vse prste in pokaže ko-
misiji celo delan...

Stotnik: "Potrjen k 17. polku, 3. ba-
taljon!"

PRI VOJAKIH.

Stražmojster, pri dragoncih k eno-
letnemu prostovoljcu:

"Čudno, Vi ste vendar študirali gim-
nazij in zoologijo, pa še tega ne veste,
koliko konj ima ena eškadrona?"

DRZNA PRIMA.

Stražmojster, pri dragoncih k eno-
letnemu prostovoljcu:

"Čudno, Vi ste vendar študirali gim-
nazij in zoologijo, pa še tega ne veste,
koliko konj ima ena eškadrona?"

Drzna prima.

Pek prinese v župnišče žemlje.

Kuharica: "Danes je skoraj polovi-
ča žemelj obzganih."

Pek: "Meni se godi, kakor gospodu

župniku; njeni tudi vsaka pridiga ne
'rata'!"

V ŠOLI.

Profesor naravoslova: "Če ima kdo
še kak pomislil ali dvom, naj le po-
ve, jaz ga bom takoj rešil!"

Dijak: "Prosim, ali ima kura — po-
pek?"

JUDEŽ.

"Ali veš, kdo je pisal ta članek — d-
v 'Slogi' zoper duhovnika?"

"Čuj, na sredi — d- pred njim
manjka Ju — in za njim — ež. Kar je
bil Judež med učenci Gospodovimi, to
je ta pisek med njegovimi služabniki.

Zato je tudi šel ad suum — locum!"

POGOJNO.

Ona: "Vidiš, Jože, namesto da me
vedno zmerjaš, bi me moral do nebes
povzdigovati, potlej bi bilo prav."

On: "Saj bi te itak, če bi le vedel,
da te več nazaj ne bo!"

POMENLJIVO ZNAMENJE.

A.: "Ali že veš, da si je sosedov
France vrat zlomil, ko je padel z o-
dra?"

B.: "Zatorej je bil zadnji čas tako
nekako — bled!"

TA ZNA RAČUNITI.

Gospa: "Koliko mleka na dan ima
vaša krava?"

Dekla: "Osem litrov."

Gospa: "In kaj počnete z mlekom?"

Dekla: "Dva litra" ga porabimo do-
ma in — dvanajst litrov pa prodamo."

KREPKO ZDRAVILO.

Kolesar (prijetelju, ki toži nad zo-
bobol